

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 567/2011-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. júla 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť P. D., Bulharská republika, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátkou JUDr. Ľ. R., K., vo veci namietaného porušenia čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 8 Tpo 50/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tpo 50/2011 p o r u š i l základné práva P. D. na osobnú slobodu uvedené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 Tpo 50/2011-68 z 26. septembra 2011 z r u š u j e .

3. P. D. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 527,52 € (slovom päťstodvadsaťsedem eur a päťdesiatdva centov), ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť jeho právnej zástupkyňi advokátke JUDr. Ľ. R. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti P. D. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 567/2011-17 z 15. decembra 2011 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť P. D., Bulharská republika, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 8 Tpo 50/2011.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ podaním bez označenia dátumu doručeným ústavnému súdu 1. februára 2012 a krajský súd vo vyjadrení zo 16. januára 2012 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení účastníkov konania nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 26/2011 z 3. marca 2011 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, pričom väzba začala plynúť 1. marca 2011 o 19.10 h. Dňa 31. augusta 2011 bol okresnému súdu doručený návrh Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej len „prokurátor“) na predĺženie lehoty väzby. Dňa 2. septembra 2011 sťažovateľ prostredníctvom svojej obhajkyne zaslal okresnému súdu

žiadosť o prepustenie z väzby. O žiadosti sťažovateľa a návrhu prokurátora rozhodol okresný súd (sudca pre prípravné konanie) uznesením sp. zn. 0 Tp 26/2011 z 9. septembra 2011 tak, že podľa ustanovenia § 76 ods. 3 Trestného poriadku predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa do 30. novembra 2011, pričom podľa ustanovenia § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol a podľa ustanovenia § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku písomný sľub sťažovateľa nahrádzajúci väzbu neprijal. Zároveň vyslovil, že dôvody väzby sťažovateľa uvedené v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku nepominuli. Uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Tpo 50/2011 z 26. septembra 2011 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu zamietnutá. Uznesenie krajského súdu bolo doručené 5. októbra 2011.

Dňa 13. októbra 2011 po skončení vyšetrovania sa uskutočnilo preštudovanie vyšetrovacieho spisu. Dňa 20. októbra 2011 sťažovateľ prostredníctvom svojej obhajkyne zaslal žiadosť o preskúmanie postupu polície pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania. V ten istý deň, t. j. 20. októbra 2011 prokurátor upovedomil obhajkyňu sťažovateľa o podaní obžaloby na sťažovateľa.

Prokurátor návrhom na predĺženie lehoty väzby doručeným okresnému súdu 31. augusta 2011 požiadal o predĺženie lehoty väzby sťažovateľa do 30. novembra 2011 s tým, že v ďalšom priebehu vyšetrovania bude potrebné zabezpečiť výpis všetkých odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov a textových správ špecifikovaných telefónnych čísiel od 26. februára 2011 až doteraz s lokalizáciou, a to od mobilného operátora spoločnosti T., s. r. o., ako aj zabezpečiť charakteristiku sťažovateľa z Ústavu na výkon väzby K.

Sťažovateľ vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby z 2. septembra 2011 argumentoval svojím osobným stavom a spôsobom vedenia prípravného konania s tým, že je občanom Bulharskej republiky, kde má trvalý pobyt, riadne zamestnanie a rodinu s maloletými deťmi, pričom posledný vyšetrovací úkon sa vykonal 8. júna 2011 a od toho času vyšetrowanie stagnovalo.

Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu vyplýva, že je nutné predĺžiť lehotu väzby sťažovateľa, pretože dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku nepominuli a je daná potreba vykonať ďalšie vyšetrovacie úkony špecifikované v návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby. Sťažovateľ sa na adrese trvalého pobytu nezdržiaval, je obava z vyhýbania sa trestnému stíhaniu a hrozí trest odňatia slobody od 7 do 10 rokov. Je tiež preukázané, že bol usvedčený aj v Taliansku a je naďalej v pátraní Interpolu. Krajský súd sa s názorom okresného súdu stotožnil a sťažnosť zamietol.

V skutočnosti zo žiadneho dôkazu nevyplýva, že sa sťažovateľ na adrese trvalého bydliska nezdržiaval. To isté sa vzťahuje na tvrdenie, že je v pátraní Interpolu. Už v rannom štádiu prípravného konania bol vydaný pokyn prokurátora na zabezpečenie výpisov odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov, v ktorom sa nachádza aj pokyn na zabezpečenie výpisov od mobilného operátora spoločnosti T., s. r. o. V návrhu na predĺženie lehoty väzby sa uvádza ako dôvod potreba zabezpečiť výpisy odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov, pričom ide o identické telefónne číslo, ktoré sťažovateľ nemal možnosť využívať od momentu svojho zadržania 1. marca 2011. Pokiaľ je predmetom vyšetrovania skutok, ktorého sa mal dopustiť najneskôr 1. marca 2011 (po tomto dni už bol väzobne stíhaný), potom zabezpečenie dôkazu výpisom prichádzajúcich a odchádzajúcich hovorov od 26. februára 2011 až doteraz nemá nijakú relevanciu. Sťažovateľ si po skončení oboznámenia sa s výsledkami vyšetrovania zabezpečil kópiu dôkazu, na ktorom trvali orgány činné v trestnom konaní a ktorým prokurátor odôvodňoval svoj návrh na predĺženie väzby. Mobilný operátor (T., s. r. o.) na základe príkazu Okresného súdu Košice I sp. zn. 5 Ntt 102/2011 z 3. marca 2011 oznámil, že k mobilnému telefónu značky Nokia IMEI(...) a telefónnym staniciam tam špecifikovaných čísiel neevidujú od 26. februára 2011 až doteraz žiadnu telekomunikačnú prevádzku. List mobilného operátora je datovaný 28. marca 2011, pričom polícia list zaevidovala ako prijatý 27. septembra 2011. V spise polície sp. zn. ČVS: ORP-495/5-OJP-KE-2011 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie za skutok, ktorý mal byť spáchaný 1. marca 2011 okolo 19.00 h. Táto trestná vec bola spojená na spoločné konanie s inými trestnými vecami sťažovateľa uznesením polície z 12. mája 2011 a odvtedy je vedená pod sp. zn. ČVS: ORP-495/6-OJP-KE-2011. Je nelogické a absurdné, že v septembri orgány činné v trestnom konaní požadovali

zabezpečiť informácie od mobilného operátora, hoci tento príkaz súdu vybavil už 28. marca 2011. Z tohto dôvodu sťažovateľ požadoval zabezpečiť obálku a podacie číslo, pod ktorým bola zásielka od mobilného operátora s dátumom 28. marec 2011 doručená polícii, lebo tento dôkaz by vyvrátil pochybnosti o zákonom spôsobe podania návrhu na predĺženie lehoty väzby. Návrh sťažovateľa na doplnenie vyšetrovania bol zamietnutý z dôvodu, že smerodajná je prijímacia pečiatka polície s dátumom prijatia písomnosti.

Dňa 13. októbra 2011 sa po skončení vyšetrovania uskutočnilo preštudovanie vyšetrovacieho spisu. Sťažovateľ 20. októbra 2011 požiadal o preskúmanie postupu polície pri tomto úkone. Sťažovateľ totiž predniesol návrhy na doplnenie vyšetrovania, ktoré však boli zamietnuté na základe nedostatočných a nelogických dôvodov. Sťažovateľ požadoval aj možnosť prehrania DVD záznamov, ktoré sú ako dôkazy súčasťou vyšetrovacieho spisu, ale ani to mu nebolo umožnené. Pritom ide o súčasť sťažovateľovho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil jednak porušenie čl. 17, čl. 46 a čl. 50 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 5 a čl. 6 dohovoru postupom a uzneseniami v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 0 Tp 26/2011 a krajským súdom pod sp. zn. 8 Tpo 50/2011, ako aj porušenie čl. 46 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy, ale tiež čl. 6 dohovoru v konaní vedenom políciou pod sp. zn. ČVS: ORP-495/6-OEK-KE-2011 s tým, aby boli uznesenia okresného súdu z 9. septembra 2011 a krajského súdu z 26. septembra 2011 zrušené, a zároveň, aby bol sťažovateľ prepustený z väzby. Požaduje napokon náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 261,82 €.

Z doplňujúceho podania sťažovateľa bez označenia dátumu doručeného ústavnému súdu 24. novembra 2011 vyplýva, že obhajkyňi sťažovateľa bol 16. novembra 2011 doručený prípis prokurátora sp. zn. 2 Pv 150/2011 z 11. novembra 2011, v ktorom tento vyslovil názor, že *„spôsob doručovania správ a vyjadrení iných orgánov v rámci súčinnosti nie je predmetom dokazovania ako takého a doklady svedčiace o ich doručení sa nezakladajú do originálu vyšetrovacieho spisu, ale iba do konceptu“*. Sťažovateľ sa totiž aj u prokurátora domáhal objasnenia, ako je možné, že odpoveď mobilného operátora datovaná 28. marca 2011 mala byť údajne polícii doručená až 27. septembra 2011.

Sťažovateľ si až pri oboznamovaní s výsledkami vyšetrovania všimol, že medzi časom vystavenia správy mobilného operátora a časom jej prijatia je doba 5 mesiacov, čo sa z logického hľadiska javí ako nemožné.

Z vyjadrenia predsedu krajského súdu sp. zn. 1 Spr V/27/2012 zo 16. januára 2012 doručeného ústavnému súdu 18. januára 2012 vyplýva, že sťažnosť považuje za nedôvodnú. Podľa jeho názoru krajský súd jasne a zrozumiteľne uviedol dôvody väzby sťažovateľa, ako aj skutkové zistenia, z ktorých pri ich ustálení vychádzal. Obťažnosť predmetnej trestnej veci odôvodnil potrebou vypracovania znaleckého posudku z odboru antropológie – somatoskopie, ktorý bol vypracovaný 24. augusta 2011. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na to, že v návrhu na predĺženie väzby v prípravnom konaní je uvedený ako dôvod potreba zabezpečiť výpisy odchádzajúcich hovorov, pričom ide o identické telefónne čísla, ktoré sťažovateľ nemal možnosť využívať od svojho zadržania, treba uviesť, že tieto telefónne čísla nepatrili sťažovateľovi, pretože práve z týchto telefónnych čísiel sa uskutočňovali hovory sťažovateľovi. Táto skutočnosť vyplýva z príkazu sudcu pre prípravné konanie. Práve preto krajský súd v uznesení uviedol, že zabezpečenie tohto dôkazu môže prispieť aj k rozšíreniu obvinenia (vrátane spolupáchateľov). Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že je nelogické a absurdné, aby vyšetrovateľ v septembri 2011 požadoval zabezpečiť informácie od mobilného operátora, hoci tento príkaz súdu vybavil už 28. marca 2011, uvedené tvrdenie nezodpovedá stavu veci, keďže žiadaná informácia bola vyšetrovateľovi zaslaná podľa odtlačku pečiatky na tejto listine 27. septembra 2011. Odhliadnuc od uvedeného treba tiež uviesť, že všeobecný súd nevykonáva vo vzťahu k činnosti a rozhodovaniu vyšetrovateľa či prokurátora v prípravnom konaní dozor a nedisponuje ani účinnými zákonnými prostriedkami, prostredníctvom ktorých by mohol zistiť, či v danom štádiu trestného stíhania už boli určité dôkazy obstarané, pokiaľ tieto nie sú súčasťou predloženého spisového materiálu. Okresný súd vychádzal z predpokladu, že prokurátor k svojmu návrhu, na základe ktorého mal okresný súd v prípravnom konaní rozhodnúť o väzbe obvineného, pripojil celý dovtedy získaný spisový materiál tak, ako mu to ukladá ustanovenie § 72 ods. 4 Trestného poriadku.

Z repliky sťažovateľa bez označenia dátumu doručenej ústavnému súdu 1. februára 2012 vyplýva, že sťažovateľ so závermi krajského súdu nesúhlasí. Potreba zabezpečiť

charakteristiku obvineného nemôže požívať status náročnosti dokazovania. To isté sa vzťahuje aj na správu od mobilného operátora, keďže táto bola vypracovaná ešte 28. marca 2011. Nemožno akceptovať názor, podľa ktorého treba za moment doručenia správy mobilného operátora považovať 27. september 2011 v súlade s odtlačkom dátumovej pečiatky, a to vzhľadom na päťmesačný rozdiel medzi týmto dátumom a dátumom vystavenia správy.

II.

Z príkazu na zistenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke sp. zn. 5 Ntt 102/11 vydaného Okresným súdom Košice I 3. marca 2011 vyplýva inter alia povinnosť pre spoločnosť T., s. r. o., dať polícii výpisy všetkých odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov a SMS správ z telefónnych čísiel +3598(...), +3598(...) a +3598(...), z ktorých boli realizované hovory sťažovateľa na mobilný telefón značky Nokia IMEI(...) v dobe od zaznamenania na území Slovenskej republiky až do súčasnosti, najmenej však od 26. februára 2011 doteraz s lokalizáciou, ako aj výpis všetkých odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov a SMS správ z mobilného telefónu značky Nokia IMEI(...), ktorý užíval sťažovateľ, a to v dobe od jeho zaznamenania na území Slovenskej republiky až do súčasnosti, najmenej však od 26. februára 2011 doteraz s lokalizáciou.

Z listu spoločnosti T., s. r. o., sp. zn. S-405.03 z 28. marca 2011 adresovaného polícii k sp. zn. ORP-495/5-OJP-KE-2010 vyplýva, že na základe súdneho príkazu Okresného súdu Košice I sp. zn. 5 Ntt 102/2011 z 3. marca 2011 oznamuje, že k mobilnému telefónu značky Nokia IMEI(...) a k telefónnym staniciam s číslami +3598(...), +3598(...) a +3598(...) nie je od 26. februára 2011 až doteraz evidovaná žiadna telekomunikačná prevádzka. Na liste je dátumová pečiatka polície s dátumom prijatia listu 27. septembra 2011.

Z prípisu T., s. r. o., sp. zn. S-405.03 z 12. decembra 2011 doručeného ústavnému súdu (na základe žiadosti ústavného súdu o súčinnosť zo 6. decembra 2011) 15. decembra 2011 vyplýva, že list mobilného operátora z 28. marca 2011 adresovaný polícii súvisiaci s poskytnutím súčinnosti na základe súdneho príkazu Okresného súdu Košice I bol zaslaný polícii (na adresu Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, odbor justičnej polície,

Rampová 7, Košice, sp. zn. ORP-495/5-OJP-KE-2010) ako doporučená zásielka Slovenskej pošty 30. marca 2011. Zásielka bola vedená pod podacím číslom RR 26276032. Pripojená kópia podacieho hárku, na ktorom je odtlačok pečiatky č. 12 Pošty B. z 30. marca 2011, uvedené údaje potvrdzuje.

Z prípisu Slovenskej pošty, Pošta K., sp. zn. 256/ORP-OD/2012 z 19. januára 2012 doručeného ústavnému súdu (na základe žiadosti ústavného súdu o súčinnosť z 12. januára 2012) 25. januára 2012 vyplýva, že zásielku s podacím číslom 26 276 032 podanú na Pošte B. dňa 30. marca 2011 pre adresáta Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície, odbor kriminálnej polície, Rampová 7, Košice, prevzal splnomocnenec oprávneného prijímateľa 4. apríla 2011.

Pripojená kópia úhrnného dodacieho lístku, na ktorom je odtlačok pečiatky číslo 20 Pošty K. zo 4. apríla 2011, uvedené údaje potvrdzuje.

Z návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby č. k. 2 Pv 150/11-35 z 31. augusta 2011 doručeného okresnému súdu toho istého dňa vyplýva, že sa požaduje predĺženie väzby sťažovateľa do 30. novembra 2011, keďže v ďalšom priebehu vyšetrovania je potrebné zabezpečiť od spoločnosti T., s. r. o., jednak výpis všetkých odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov a SMS správ z telefónnych čísiel +3598(..), +3598(...) a +3598(...), z ktorých boli realizované hovory sťažovateľa na mobilný telefón Nokia IMEI(...) od 26. februára 2011 až doteraz s lokalizáciou, ale tiež výpis všetkých odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov a SMS správ z mobilného telefónu značky Nokia IMEI(...), ktorý užíval sťažovateľ v dobe od jeho zaznamenania na území Slovenskej republiky až doteraz, najmenej však od 26. februára 2011 doteraz s lokalizáciou. Napokon treba zabezpečiť charakteristiku sťažovateľa z Ústavu na výkon väzby K.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 8 Tpo 50/2011-68 z 26. septembra 2011 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 26/2011 z 9. septembra 2011. Sťažovateľovi bolo 1. marca 2011 vznesené obvinenie zo zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 Trestného zákona pre skutok, ktorého sa mal dopustiť 1. marca 2011

v čase okolo 19.00 h v O. v K. tým, že pri platbe za tovar použil ako pravú falšovanú 200-eurovú bankovku. Následne 28. marca 2011, 29. marca 2011, 30. marca 2011, 21. apríla 2011 a 29. apríla 2011 mu boli vznesené ďalšie obvinenia pre obdobné skutky, ktoré mal spáchať tiež 1. marca 2011 rovnakým spôsobom v rôznych časoch na iných miestach v K. Všetky konania vedené proti sťažovateľovi boli spojené na spoločné konanie vedené pod sp. zn. ČVS: ORP-495/6-OEK-KE-2011. Podľa upovedomenia prokurátora z 3. júna 2011 treba konanie sťažovateľa kvalifikovať aj ako pokračovací prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona. Sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu podal jednak sťažovateľ sám, pričom dvomi podaniami sťažnosť aj odôvodnil, no okrem toho dôvody sťažnosti doplnil aj prostredníctvom svojej obhajkyne. Podľa jeho názoru nie sú dané dôvody ani preventívnej, ani útekovvej väzby a v spise sa nenachádza žiadny dôkaz preukazujúci, že by bol v pátraní Interpolu. Skutočnosť, že je bulharským občanom, je irelevantná, lebo nemôže byť sama osebe pripisovaná na jeho ťarchu. Z odôvodnenia uznesenia nevyplývajú žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by dávali presné, jasné a zrozumiteľné odôvodnenie predĺženia lehoty väzby. Pokiaľ sa v návrhu na predĺženie lehoty väzby poukazuje na potrebu zabezpečiť výpisy odchádzajúcich a prichádzajúcich telefonických hovorov, ide o identické telefónne číslo, ktoré nemal možnosť využívať od momentu zadržania, teda od 1. marca 2011. Po tomto dni už bol väzobne stíhaný, a preto zabezpečenie výpisov od 26. februára 2011 doteraz nemá pre vyšetrenie veci relevanciu. Podľa názoru krajského súdu dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku naďalej pretrvávajú. Čo sa týka dôvodov väzby, treba poukázať na to, že sťažovateľ nemá na území Slovenskej republiky stále bydlisko. Táto skutočnosť sama osebe nezakladá dôvod väzby, avšak za relevantné nemožno považovať vzhľadom na charakter trestnej činnosti a osobu sťažovateľa jeho tvrdenie, podľa ktorého má stály pobyt v Bulharsku. Zo spisu totiž vyplýva, že sťažovateľ sa pohybuje po rôznych štátoch Európskej únie, mimo svojho bydliska, a preto jeho prepustením na slobodu by bolo do značnej miery sťažené vyšetrenie tak závažnej trestnej činnosti. V prípade uznania viny sťažovateľovi hrozí vysoký trest odňatia slobody vo výmere od 7 do 10 rokov, čo spolu s podozrením, že sa mal dopustiť žalovaného trestného činu v jeden deň na niekoľkých miestach v K., ako aj so skutočnosťou, že už mal byť za obdobný trestný čin odsúdený v Taliansku, taktiež zakladá dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c)

Trestného poriadku obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti vyplýva zo skutočnosti, že sťažovateľ už bol v inom štáte za obdobný trestný čin odsúdený, ale aj z toho, že sa mal v jeden deň dopustiť obdobného konania opakovane na rôznych miestach na území K. Konkrétne, sťažovateľ v Taliansku v meste P. v marci 2007 sa spolu s ďalšou osobou pokúšal v nákupnom centre platiť falošnou bankovkou v nominálnej hodnote 200 eur, pričom mu bolo zabavených 71 kusov takýchto bankoviek. Za to bol odsúdený na 1 rok a 6 mesiacov odňatia slobody s tým, že výkon trestu mu bol následne odložený. Hoci toto odsúdenie sťažovateľa v inom štáte nemá vplyv na prípadné ukladanie trestu na území Slovenskej republiky, má však svoj význam z hľadiska hodnotenia jeho osoby pre účely väzobného stíhania. Zabezpečenie dôkazov, na ktoré poukázal prokurátor v návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby, tak vzhľadom na charakter a náročnosť môže prispieť prípadne k rozšíreniu obvinenia.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 8 T 110/2011-345 z 31. októbra 2011 vyplýva, že podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku bol sťažovateľ ponechaný vo väzbe s tým, že dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku naďalej trvajú. Okresný súd takto rozhodol potom, ako na sťažovateľa bola podaná obžaloba.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tos 53/2011 z 24. novembra 2011 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 T 110/2011-345 z 31. októbra 2011.

Podľa zistenia ústavného súdu na hlavnom pojednávaní okresného súdu konanom 5. apríla 2012 bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok. Odvolanie sťažovateľa proti rozsudku krajský súd 28. júna 2012 zamietol a od uvedeného dňa je sťažovateľ vo výkone trestu odňatia slobody.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 prvej vety dohovoru každý, kto je zatknutý alebo pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej moci a má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, alebo byť prepustený počas konania.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Rozhodujúcim argumentom sťažovateľa je, že prokurátor požiadal o predĺženie väzby v prípravnom konaní jednak pre potrebu zabezpečiť od mobilného operátora výpis všetkých odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov z označených telefónnych čísiel, resp. z označeného mobilného telefónu, ale tiež kvôli zabezpečeniu charakteristiky sťažovateľa, a to aj napriek tomu, že mobilný operátor takúto správu v súlade so súdnym príkazom vydal ešte 28. marca 2011. Preto predĺženie väzby, o ktorom okresný súd a krajský súd rozhodli, bolo v skutočnosti v rozpore so zákonom.

Podľa názoru krajského súdu v danej súvislosti je rozhodujúce, že správa mobilného operátora bola polícii doručená podľa odtlačku dátumovej pečiatky až 27. septembra 2011. Táto správa preto v čase rozhodovania všeobecných súdov nebola súčasťou spisu predloženého prokurátorom spolu s jeho návrhom na predĺženie väzby.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 72 ods. 2 tretej vety Trestného poriadku o väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný.

Podľa § 72 ods. 4 Trestného poriadku k návrhu na vzatie obvineného do väzby, ako aj k ďalším návrhom prokurátora, na ktorých základe sa má v prípravnom konaní rozhodnúť

o väzbe, treba vždy pripojiť originál alebo orgánom činným v trestnom konaní overený rovnopis celého dosiaľ získaného spisového materiálu s očíslovanými listami a s prehľadom obsahu spisu. Predloženie spisu príslušnému orgánu nesmie byť prekážkou pre plynulé konanie vo veci.

Podľa § 76 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00).

Z uvedenej zásady vyplýva, že porušenie zákona v prípade rozhodovania o väzbe zakladá zároveň aj porušenie čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru.

Skutočnosť, že dôvody väzby existovali po celú dobu jej trvania, sama osebe nestačí na záver, že obvinený bol súdený v primeranej lehote, ak väzba trvala neprimerane dlho. Primeranosť lehoty sa tu posudzuje podľa rovnakých kritérií ako primeranosť dĺžky konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. podľa povahy veci, správania strán a správania orgánu štátu. Primeranosť lehoty sa pritom posudzuje prísnejšie ako v prípade čl. 6 ods. 1 dohovoru a vyžaduje sa, aby všeobecné súdy postupovali vo väzobných veciach s „osobitným urýchlením“ (Tomasi c. Francúzsko z 27. augusta 1992, § 84, Abdoella c. Holandsko z 25. novembra 1992, § 24).

Z citovaného ustanovenia § 71 ods. 1 Trestného poriadku sú zrejmé podmienky, za splnenia ktorých obvinený môže byť vzatý do väzby. Je teda nevyhnutné, aby zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že inkriminovaný skutok bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že skutok spáchal obvinený, a z konania obvineného alebo

d'alších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava z úteku, resp. skrývania sa, kolúzie alebo pokračovania v trestnej činnosti.

V prípade rozhodovania súdu o predĺžení lehoty väzby v prípravnom konaní v zmysle § 76 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku navyše (popri podmienkach vyplývajúcich z ustanovenia § 71 ods. 1 Trestného poriadku) musia byť ešte kumulatívne splnené ďalšie podmienky, podľa ktorých 1. nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a 2. prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažnené dosiahnutie účelu trestného konania.

Napokon, ako to vyplýva z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri už citované rozhodnutia Tomasi c. Francúzsko a Abdoella c. Holandsko), pri rozhodovaní o väzbe treba skúmať aj to, či vyšetrowanie trestnej veci prebieha s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

Možno konštatovať, že splnenie podmienok väzby vyplývajúcich z ustanovenia § 71 ods. 1 Trestného poriadku je v uznesení krajského súdu obšírnym spôsobom a presvedčivo zdôvodnené. Túto časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu nemožno v nijakom prípade považovať ani za arbitrárnu, ale ani za zjavne neodôvodnenú. Krajský súd tu v dostatočnom rozsahu splnil svoju prieskumnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 72 ods. 2 tretej vety Trestného poriadku.

Odlišná je situácia vo vzťahu k ustanoveniu § 76 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku, teda v súvislosti s posúdením otázky, či bolo alebo nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť v pôvodnej sedemmesačnej lehote, ako aj v súvislosti s povinnosťou viesť vyšetrowanie s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým zo skutkového hľadiska konštatovať, že tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého polícia v čase podania návrhu na predĺženie väzby mala správu mobilného operátora už dávno k dispozícii, bolo v plnom rozsahu zisteniami ústavného súdu preukázané. Mobilný operátor totiž svoju správu z 28. marca 2011 odovzdal na doporučenú poštovú prepravu 30. marca 2011 a polícia

poštovú zásielku obsahujúcu správu mobilného operátora prevzala prostredníctvom splnomocnenca ešte 4. apríla 2011. Možno preto zo skutkového hľadiska ustáliť, že pokiaľ sa návrh prokurátora na predĺženie väzby v prípravnom konaní opieral inter alia o potrebu vyžiadať si od mobilného operátora výpis odchádzajúcich a prichádzajúcich hovorov a SMS správ z označených telefónnych čísiel a z označeného mobilného telefónu, bol v tomto smere duplicitný a nadbytočný, pretože požadované informácie už mobilný operátor pred niekoľkými mesiacmi polícii poskytol.

Z dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, možno ustáliť, že polícia v súvislosti s návrhom na predĺženie väzby v prípravnom konaní nepredložila prokurátorovi (a ten následne okresnému súdu) celý dovtedy získaný spisový materiál, pretože v predložennom spisovom materiáli sa nenachádzala správa mobilného operátora z 28. marca 2011, hoci bola polícii doručená ešte 4. apríla 2011. Pritom je rozhodujúce, že prokurátor navrhol predĺžiť lehotu väzby v prípravnom konaní (ktorá mala uplynúť 1. októbra 2011) do 30. novembra 2011 (teda o ďalšie dva mesiace) jednak pre potrebu zadovážiť charakteristiku sťažovateľa z ústavu na výkon väzby, ale najmä preto, aby sa zadovážila v skutočnosti už existujúca správa od mobilného operátora. Inými slovami, ustanoveniu § 72 ods. 4 Trestného poriadku sa priechiaci postup polície v konečnom dôsledku umožnil, že okresný súd a krajský súd (ktoré o existencii správy mobilného operátora zrejme nevedeli) návrhu prokurátora na predĺženie väzby v prípravnom konaní v plnom rozsahu vyhovelí s výslovným poukazom na potrebu zadovážiť túto správu. Na doplnenie treba dodať, že po rozhodnutí krajského súdu, ktorý predĺženie väzby v prípravnom konaní odobril, k novému vyžiadaniu správy od mobilného operátora už nedošlo, pretože zrejme hneď potom bola do spisu založená správa z 28. marca 2011, ktorá podľa dátumovej pečiatky mala byť polícii doručená 27. septembra 2011, teda v deň nasledujúci po dni, keď krajský súd o veci rozhodol.

Postup polície v prípravnom konaní, ktorá nepredloží prokurátorovi, resp. všeobecnému súdu celý získaný spisový materiál v súvislosti s rozhodovaním o väzbe, v dôsledku čoho všeobecné súdy rozhodnú o väzbe bez znalosti všetkých rozhodujúcich skutočností, nemožno považovať za konanie, ktoré by bolo v súlade s konaním ustanoveným zákonom. Znamená to zároveň porušenie základného práva na osobnú

slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

V uvedenej súvislosti treba ešte podotknúť, že o neúplnosti predloženého spisového materiálu celkom zrejme nevedel ani sťažovateľ, resp. jeho obhajkyňa, pretože rozhodujúce skutočnosti zistili až po skončení vyšetrovania v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu 13. októbra 2011, teda už po rozhodnutí krajského súdu, ku ktorému došlo ešte 26. septembra 2011. Z tohto dôvodu ani nebolo možné, aby v rámci konania a rozhodovania o návrhu prokurátora na predĺženie väzby v prípravnom konaní uvedený nedostatok namietali (napr. v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o predĺžení väzby). Naproti tomu však na adresu okresného súdu a krajského súdu možno konštatovať, že z predloženého spisového materiálu museli mať vedomosť o tom, že ešte v marci 2011 bol mobilný operátor vyzvaný správu podať, pričom v predložennom spise sa správa mobilného operátora nenachádzala a zo spisu nevyplývala urgencia správy, ale ani akékoľvek vysvetlenie, prečo ani po niekoľkých mesiacoch nebola správa k dispozícii. Uvedené skutočnosti mali vyvolať u všeobecných súdov prinajmenšom závažné pochybnosti o tom, či sa vo veci koná s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, ako sa to vo väzobnej veci vyžaduje.

Popri porušení ustanovenia § 72 ods. 4 Trestného poriadku ani z vecného hľadiska (§ 76 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku) nie je možné považovať rozhodnutie o predĺžení väzby za akceptovateľné. Ako to vyplýva z už uvedeného, dôvod predĺženia väzby spočívajúci v potrebe zadovážiť správu od mobilného operátora v skutočnosti neexistoval. Zadováženie charakteristiky sťažovateľa z ústavu na výkon väzby si predĺženie väzby nevyžaduje, keďže z časového hľadiska ide o celkom nenáročný úkon.

S prihliadnutím na uvedené rozhodujúce skutočnosti treba uznesenie krajského súdu považovať za nezákonné, a preto aj priečiace sa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). Hoci krajský súd o existencii správy mobilného operátora nevedel a subjektívne v tejto súvislosti nepochybil, z objektívneho hľadiska nesie napriek tomu zodpovednosť za porušenie označených práv sťažovateľa. Krajskému súdu však možno pričítať aj subjektívne pochybenie v tom, že sa v uvedených súvislostiach

nezaoberal dostatočne otázkou, či vyšetrowanie prebieha s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

Vzhľadom na uvedený záver už nebolo potrebné zaoberať sa ďalšími námietkami sťažovateľa.

Keďže ústavný súd rozhodol o porušení práv sťažovateľa uznesením krajského súdu č. k. 8 Tpo 50/2011-68 z 26. septembra 2011, podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde toto uznesenie zrušil (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľ nežiadal, aby ústavný súd po zrušení uznesenia krajského súdu vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie, preto ústavný súd o vrátení veci nerozhodoval, pričom treba poznamenať, že vrátiť vec na ďalšie konanie by v danom prípade ani neprichádzalo do úvahy.

O väzbe rozhoduje všeobecný súd vždy s účinkami pro futuro. Nie je teda možné rozhodovať o väzbe so spätnou účinnosťou (mutatis mutandis I. ÚS 88/04, I. ÚS 100/04).

Jurisdikcia sudcu pre prípravné konanie sa končí momentom podania obžaloby, čo zároveň znamená, že rozhodovanie o dôvodnosti väzby prináleží po podaní obžaloby sudcovi (sudcom) a súdu konajúcemu a rozhodujúcemu o merite veci (I. ÚS 204/05).

Keďže na sťažovateľa bola podaná obžaloba, nie je už možné o predĺžení väzby v prípravnom konaní rozhodovať. Išlo by totiž o rozhodovanie o väzbe s účinkami do minulosti. Okrem toho jurisdikcia sudcu pre prípravné konanie sa podaním obžaloby skončila. O väzbe sťažovateľa môže teraz rozhodovať iba súd, ktorý koná o merite veci.

Sťažovateľ ďalej požadoval, aby ho ústavný súd prepustil z väzby.

Vzhľadom na to, že rozhodnutím krajského súdu o odvolaní z 28. júna 2012 sa väzba sťažovateľa už skončila (nastúpil uvedeného dňa do výkonu trestu odňatia slobody), stala sa jeho požiadavka z pohľadu ústavného súdu bezpredmetnou, a preto sťažnosti v tejto časti nevyhoveli (bod 4 výroku nálezu).

Ústavný súd poznamenáva, že o prípadnom priznaní primeraného finančného zadost'učinenia za utrpenú nemateriálnu ujmu nemohol rozhodovať, keďže sťažovateľ takúto požiadavku neuplatnil.

Z titulu náhrady trov právneho zastúpenia advokátkou priznal ústavný súd úspešnému sťažovateľovi čiastku 527,52 €, a to za tri úkony právnych služieb v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť, doplnenie sťažnosti) po 123,50 €, za jeden úkon právnych služieb v roku 2012 (replika na vyjadrenie predsedu krajského súdu) vo výške 127,16 €, ako aj režijný paušál 3 x po 7,41 € a 1 x 7,63 €. Krajský súd je povinný trovy zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2012